

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU

Slutenvård, somatiken

Vägledning för handledare i kamratlärande

Innehåll

Introduktion	1
Referenser.....	2
Förslag praktiskt tillvägagångssätt vid kamratlärande	3
Kurs 4, termin två.....	3
Vecka ett.....	3
Vecka två	4
Vecka tre.....	4
Vecka fyra.....	4
Vecka fem	5
Vecka sex	5
Kurs 13, termin sex.....	5
Vecka ett.....	5
Vecka två	6
Vecka tre.....	6
Vecka fyra.....	7
Vecka fem	7
Vecka sex.....	7
Vecka sju.....	7
Vecka åtta	7

Introduktion

Studenter inom sjuksköterskeprogrammet Högskolan i Gävle termin två (kurs 4) och sex (kurs 13), gör sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) inom slutna somatiska vård, där övervägande verksamheter har s.k. kamratlärande.

Kamratlärande (peer learning) är en pedagogisk modell där handledaren har en mer tillbakadragen roll i omvårdnadsarbetet än vid traditionell handledning. Kamratlärande tillåter studentparet arbeta mer självständigt och på så vis lära av varandra, vilket främjar studenterna till kritiskt tänkande och till ökad självständighet (Mamhidir, Kristofferzon, Hellström-Hyson, Persson & Mårtensson 2014). Ytterligare fördelar med kamratlärande är den ökade delaktigheten i teamet vilket synliggör studenterna och motiverar dem till ökat ansvar. Enligt Christiansen och Bell (2010) framkom att det känslomässiga stödet som studenterna fick av varandra värderades högt vid kamratlärande. Stressen och känslan av övergivenhet som studenterna kunde uppleva under VFU, förminskades även med det känslomässiga stödet.

Enligt Pålsson, Mårtensson, Swenne, Ädel och Engström (2017) framkom det att kamratlärande gör att studenten *Tror på sig själv att klara yrket*, förmåga att samarbeta med andra yrkeskategorier, leder till allmänt kritiskt tänkande och att studenterna kan uppnå lärandemålen för VFU. Vidare så stärks det *psykologisk empowerment* genom kompetensutveckling och ger möjlighet för studenten att påverka hur arbetet ska utföras. *Strukturell empowerment* miljö som möjliggör studenten att ha inflytande över sitt arbete. *Empowerment* innebär makt, handlingskraft, bemyndigande.

Nygren & Carlson (2016) kom fram till att kamratlärande innebär utveckling för studenten och nya perspektiv som möjliggör för studentens reflektion och oberoende.

Regelbunden feedback och reflektion tillsammans med huvudhandledare/handledaren är en förutsättning för att studenten ska veta vad hen behöver träna mer på under sin VFU, vilket också ger stöd för att uppfylla lärandemålen (Kristofferzon, Mårtensson & Löfmark 2013). Att kontinuerligt ställa sig frågan vad som var bra och vad som kunde göras bättre eller annorlunda i det egna handlandet är eftersträvansvärt i det professionella arbetet och ger samtidigt en möjlighet till reflektion över det egna lärande (Bie 2009).

Referenser

Bie, K. (2009). *Reflektionshandboken*. Oslo: Universitets förlaget.

Christiansen, A. & Bell, A. (2010). Peer learning partnerships: exploring the experience of pre-registration nursing students. *Journal of Clinical Nursing*, 19, ss. 803-810.

Kristofferzon, M.-L., Mårtensson, G. & Löfmark, A. (2013). Nursing student's perceptions of clinical supervision: The contributions of preceptors, head preceptors and clinical lectures. *Nurse Education Today*, 33, ss. 1252-1257.

Mamhidir, A-G, Kristofferzon, M.-L., Hellström-Hyson, E. Persson, E. & Mårtensson, G. (2014). Nursing preceptors' experiences of two clinical education models. *Nurse Education in Practice*, 14, ss. 427-433.

Nygren, F. & Carlson, E. (2017). Preceptors' conceptions of a peer learning model: A phenomenographic study. *Nurse Education Today*, 49, ss. 12–16.

Pålsson, Y., Mårtensson, G., Swenne, C. L., Ädel, E. & Engström, M. (2017). A peer learning intervention for nursing students in clinical practice education: A quasi-experimental study. *Nurse Education Today*, 51, ss. 81–87.

Förslag praktiskt tillvägagångssätt vid kamratlärande

Kan innebära att studenterna går på;

- *Studentsal* – Patientfokuserat (personcentrerad) lärande. Studenterna följer arbetspassets handledare. Studenterna ansvarar för patienterna på en avsedd sal.
- *Studentvårdlag/grupp* - Patientfokuserat (personcentrerad) lärande. Studenterna följer arbetspassets handledare. Studenterna ansvarar för patienterna på avsedd vårdlag/grupp.

Kurs 4, termin två

Ta del av lärandemålen för VFU, vilka finns beskrivet i kursplan och studiehandledning och schemat som klinisk adjunkt upprättat för aktiviteter (seminarier) under VFU tiden.

Vecka ett

- Studenterna får inloggningsuppgifter till journalsystemet, arbetskläder och tillgång till skåp i omklädningsrum.
- Utsedd person som visar, introducerar studenterna på avdelningen och de får träffa övriga i teamet, får ta del av avdelningens rutiner (muntligt och skriftligt). Med fördel kan "checklista" för introduktion av ny personal användas för att underlätta och undvika att något missas. Information om signalsystemet, vad som gäller vid brand, larm vid hjärtstopp, hur läkaren/jouren/MIG team kontaktas/larmas.
- Studenterna ska arbeta patientnära och skapa en god relation och kommunikation i mötet med patient, närstående och teamet runt patienten.
- Studenterna ska arbeta med omvårdnadsprocessen och identifiera och bedöma patienters behov av grundläggande omvårdnad, planera omvårdnadsåtgärder, utföra, utvärdera och rapportera och dokumentera dessa. Bedömningsinstrument som ingår i Senior Alert är utmärkta att använda för att komma in i omvårdnadsprocessen; Norton, MNA, ROAG, Downton Fall Risk Index (alternativt används SKL's patientsäkerhet – fall). Övriga bedömningsinstrument som studenterna kan ha nytta av att bekanta som med VAS, NEWS.
- Utföra grundläggande omvårdnad för och med patienterna som t.ex. personlig hygien, elimination, matning, bäddning etc. För att få en inblick om vad det handlar om, ta del av vad som står i exempelsamlingen under de olika delarna.

- Utföra medicinsktekniska moment som t.ex. ta manuellt blodtryck, puls och övriga vitalparametrar som ingår i NEWS, venprover, handhavande gällande PVK, ta blodsocker, bladderscan, kapillärt Hb och odlingar, ge injektioner.
- Studenterna ska ges möjlighet att identifiera avvikelser från det normala.
- Arbeta utifrån gällande författningar, hygieniska aspekter och säkerhetsföreskrifter.
- I patientjournalen, dokumentera bedömning, planering, åtgärder samt om möjligt utvärdera den givna vården.

Vecka två

- Fortsätta som vecka ett.
- Samordna med andra instanser t.ex. sköta kontakt med röntgen, köket vid koständring, dietist, fysioterapeut, transport, vårdplanerare som berör studenternas patienter.
- Medverka vid rondan men inte leda den.
- Medverka vid patientens undersökningar och behandlingar.
- Vid tidsbrist be undersköterskan och handledande sjuksköterskan om hjälp med omvårdnaden av sina patienter. På så sätt lär sig studenterna leda och fördela arbetet samt att samarbeta.
- Börja träna rapportera "sina patienter" utifrån SBAR.

Vecka tre

- Fortsätta som vecka ett och två
- I slutet av veckan medverka vid medicindelning under handledning. Om förmåga finns sätta dropp, blanda och ge antibiotika. Studenterna ska vid medicindelning plocka fram tabletterna men inte ta ur dem ur förpackningarna. Lägga dem i avsedd medicinkopp, märkt med personnummer och namn. Viktigt ta upp vad en sjuksköterska ska tänka på vid medicindelning utifrån författningen, *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37)*.
- Halvtidsdiskussion (HD) sker denna vecka.

Vecka fyra

- Fortsätta jobba som vecka ett, två och tre.

- Ansvara för två-fyra patienters grundläggande omvårdnadsbehov med arbetspassets handledare i bakgrunden. Sjuksköterskan ska invänta studenternas planering av "sina patienter." Studenterna får berätta hur de tänker lägga upp arbetspasset och därefter ger handledaren feedback om planen är relevant eller alternativt vägleder studenterna. Förslag på frågor som kan ställas berätta hur du/ni tänker?
- Vid förmåga prova på att ronda någon "sina patienter" med handledaren i bakgrunden.

Vecka fem

- Fortsätta jobba som vecka ett, två, tre och fyra.
- Träna på att planera, prioritera och fördela ut arbetsuppgifter till handledande sjuksköterska och eller undersköterska. Stämna av planering med sin handledande sjuksköterska.

Vecka sex

- Fortsätta jobba som vecka ett, två, tre, fyra och fem.
- Vid förmåga ronda "sina patienter" självständigt, innan rondan har stämt av med sin handledare vad som ska tas upp.
- Avslutande bedömningsdiskussion (AB).

Kurs 13, termin sex

Ta del av lärandemålen för VFU, vilka står i kursplan och studiehandledning och schemat som klinisk adjunkt upprättat för aktiviteter (seminarier) under VFU tiden.

Vecka ett

- Studenterna får inloggningsuppgifter till journalsystemet, arbetskläder och tillgång till skåp i omklädningsrum.
- Utsedd person som visar och introducerar studenterna på avdelningen och de får träffa övriga i teamet, får ta del av avdelningens rutiner (muntligt och skriftligt). Med fördel kan "checklista" för introduktion av ny personal användas för att underlätta och undvika att något missas. Information om signalsystemet, vad som gäller vid brand, larm vid hjärtstopp, hur läkaren/jouren/MIG team kontaktas/larmas.
- Studenterna ska arbeta patientnära med specifik och grundläggande omvårdnad och skapa en god relation och kommunikation (dialog) i mötet med patient, närstående

och teamet runt patienten. Studenterna ska arbeta med omvårdnadsprocessen och identifiera och bedöma patienters behov av grundläggande omvårdnad, planera omvårdnadsåtgärder, utföra, utvärdera och rapportera och dokumentera dessa. Använda bedömningsinstrumentens som ingår i Senior Alert; Norton, MNA, ROAG, Downton Fall Risk Index (alternativt används SKL's patientsäkerhet – fall), övriga bedömningsinstrument; VAS, NEWS, A-E bedömning etc.

- Utföra medicinsktekniska moment och läkemedelshantering, viktigt ta upp vad en sjuksköterska ska tänka på vid medicindelning utifrån författningen, *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården* (HSLF-FS 2017:37).
- Studenterna ska identifiera avvikelser från det normala.
- Arbeta utifrån författningar, hygieniska aspekter och säkerhetsföreskrifter.
- Dokumentera bedömningar och åtgärder i patientjournalen.

Vecka två

- Fortsätta som vecka ett.
- Samordna med andra instanser t.ex. sköta kontakt med röntgen, köket vid koständring, dietist, fysioterapeut, transport, vårdplanerare då det berör deras patienter.
- Medverka vid patientens undersökningar och behandlingar.
- Medverka vid rondan, eventuellt runda "sina" patienter, stämma av med handledare som ska tas upp på rondan.
- Börja planera, prioritera och fördela arbetsuppgifter runt "sina" patienter.
- Rapportera "sina" patienter.

Vecka tre

- Fortsätta jobba som vecka ett och två.
- Ansvara för två-fyra patienter självständigt. Fördel om studenterna får ha ett mer övergripande ansvar för vissa patienter d.v.s. sköta rondan och rapporteringen. Detta för att underlättar komma in i yrkesrollen.
- Rapportera "sina" patienter till övriga teammedlemmar

Vecka fyra

- Fortsätta jobba som vecka ett, två och tre.
- Ansvara tre - fyra patienter självständigt. Fördel om studenterna får ha ett mer övergripande ansvar för vissa patienter d.v.s. sköta rondens och rapporteringen. Detta för att underlätta komma in i yrkesrollen.
- Rapportera "sina" patienter till övriga teammedlemmar.
- Bedside examination (individuellt) med klinisk adjunkt utförs, se studiehandledning.
- Halvtidsdiskussion (HD)

Vecka fem

- Fortsätta jobba som vecka ett, två, tre och fyra.
- Succesivt har studenten tagit över ansvaret för att planera, prioritera och fördela arbetsuppgifter runt "sina" patienter. Handledaren ska informeras om planeringen och ger handledaren feedback om planen är relevant eller alternativt behöver korrigeras.

Vecka sex

- Fortsätta jobba som vecka ett, två, fyra och fem.
- Studenten tagit över ansvaret för att planera, prioritera och fördela arbetsuppgifter runt "sina" patienter. Handledaren ska informeras om planeringen och ger handledaren feedback om planen är relevant eller alternativt behöver korrigeras.

Vecka sju

- Fortsätta jobba som vecka ett, två, fyra, fem och sex.
- Studenten är i princip självgående, har tydlig dialog med alla i teamet.

Vecka åtta

- Fortsätta jobba som vecka ett, två, fyra, fem, sex och sju.
- Avslutande bedömningsdiskussion (AB).